

Szalay Zoltán

TIZENEGYES

Sűrű, komor gomolyfelhők gyülekeztek a stadion felett. Az időjárás nyomasztó erőként nehezedett mindenkire, mintha radioaktív sugárzás áradt volna a förtelmes, haragos fellegekből. Mindenki-re kihatótt ez a borongós állapot. A szorongás úgy ingerelte az emberi szervezetet, hogy minden gondolatot és érzést befolyásolt – fojtó ködöt, mérges füstöt pumpált az emberi agyakba, hogy a szemekből bágyadt düh vetődjön mindenre és mindenkire. Tehát az idő nem kedvezett a mérkőzésnek.

Csupán a szurkolók nem törődtek a szomorú meteorológiai állapotokkal. Majdnem teljesen megtöltötték a lelátókat, s ha maradt is néhány üres hely, mégis úgy tűnt, az egész épület összeomolhat, ha ez a rengeteg ember mozgásba jön. Folyamatosan mozgolódtak – énekeltek, kiabáltak, kedvenceik nevét kántálták, vihorásztak vagy éppen transzparensiket nyújtogatták az ég felé. Most mindenki kivetkőzött magából, hogy csapatát lélekben – és szavakkal is – támogassa. Levetkőzték hétköznapi énjükét, elfelejtették hétköznapi gondjait, s átadták magukat a súlytalan, veszélytelen, szórakoztató játéknak, legurítottak egy-két sört, s élvezték ezt a természetes küzdelmet.

– Úgy látom, a kispadon most nagy döntések születnek – mondta a közvetítő csevegő hangon a többmillió, arctalan hallgatóinak, akik ugyan azt tartották, hogy mindannyian jobban értenek a focihoz, mint ő, mégis igényelték ezt a barátságos modorú hangot. Valóban, most, a mérkőzés 33. percében úgy tűnt, mozgolódik a vendégcsapat kispadja. A kérdést, amit most kétségkívül megvitattak, mindenki jól ismerte: felküldjék-e Hofmann? – Ez a döntés nagy hatással lehet a meccs végső kimenetelére, tehát valószínűleg sok érv és ellenérv kovályog most az edző fejében. Mint tudjuk, Hofmann-nak az előző meccsen megsérültek a bordái, de ma azt nyilatkozta, pontosan idézem: „Ha kell, tolószékben és gipszben is felmegyek a pályára, és annyi gólt lövök, hogy kész matematikai csoda lesz a végeredmény.” Tehát Hofmann elszánt, de a végső döntést az edző hozhatja csak meg.

Hofmann elsősorban gólerejéről, támadó, néha egészen agresszív játékaról, botrányairól, illetve arról a kellemetlen tulajdonságáról volt híres, hogy gyűlölte a bírókat. Főleg azóta, hogy két évvel korábban nem játszhatott a ligadöntőben, mert az a hórihorgas karikatúrafigura, aki a meccset vezette, eltiltatta. Aztán kapott is pár pofont az a „majomember”.

Hurkosnak hívták a mérkőzés őrangyalát. Alacsony, tömzsi emberke volt, úgy gurult ide-oda a pályán, mint egy összegömbölyödött sündisznó. Mindig búskomor, méla ábrázata most, az esőfelhők tömegei alatt még elcsigázottabbnak, komorabbnak tűnt – soha nem bírta a rossz időt. Ezenkívül zavarta az egyik partjelző, aki már első találkozásuk óta ellenszenves volt neki. Szörnyen akadékoskodó, szemtelenül fennhéjázó viselkedése ingerelte Hurkóst, s habár igyekezett felülkerekedni ezen az érzésen, mindahányszor sikerült volna, a fickó annyiszor kiábrándította. „Hohó, pajtás!”, mindig ezt mondogatta, s közben rikítóan fehér fogait elővillantva visszataszítóan vigyorgott. Ez az ember gondoskodott róla, hogy Hurkosnak megmaradjon a rosszkedve. Megszokta, hogy a játékosokat ne minősítse jellemük alapján – végül is a fociban csak „játékosok” voltak, s nem emberek. Elviselte, ha a játékosok úgy viselkedtek, mintha mielőtt a pályára jöttek volna, még banánokat nyújtogattak volna nekik a rácsokon át az állatkertben, mert tudta, hogy a focisták általában nem szoktak drámát írni vagy matematikai képleteket megalkotni. Viszont ha a játékevezetők, a megcáfolhatatlan döntéseket hozó, mindenható kollégák közt tűnik fel egy ilyen megbízhatatlan, ellenszenves alak, az már káros. Hurkos igyekezett mindig a dolgok mögé nézni. A mérkőzést is úgy vezette, hogy mindent figyelembe vett – a játékosok minden egyes mozzanatát nyomon követte. Lelkiismeretesen fűjt.

– Igen! Megvan a válasz! – kiáltott lelkesen a közvetítő. – Hofmann játszani fog! Ó, és nevetve kocog fel a pályára, tehát úgy tűnik, nem okoz neki elviselhetetlen fájdalmat a sérülése. Mint egy vérengző ragadozó, úgy tör be a többiek közé, én úgy látom, tele van életerővel. Mintha bármelyik pillanatban képes volna szétszaggatni az ellenfél összes játékosát plusz az edzőt és a szurkolóikat. Micsoda focista! Tele van energiával, szinte világít tőle. Azt hiszem, kíváncsi-an várhatjuk a mérkőzés elkövetkező perceit!

Úgy tűnt, a közvetítő legszívesebben lerohanna a pályára, lebozna Hofmann lába elé és megcsókolgatná kezeit.

Hofmann úgy viselkedett, mintha mindenkitől ilyen hozzáállást várt volna el. Pökhendi vigyorral az arcán baktatott fel a pályára, miközben a közönség óriási hangzavart okozott – az egyik tábor éljenzett, a másik fujozott. Csupán Hurkos, a bíró őrizte meg teljes semlegességét.

Kétségkívül ő volt csapata legkiemelkedőbb játékosa, az úgynevezett vezéregyéniség, a csapat lelke, a legkiválóbb képességű, a legszellemesebb, legrátermettebb, legnépszerűbb, nemcsak sportoló, hanem közéleti személyiség is, nemcsak egy átlagos külsejű fiatalember, hanem a legendás sztár, aki nemegyszer mosolygott már a bulvárlapok címdalán, s akinek magánéletét minden tájékozottnak látszani kívánó embernek illett ismerni. Sokan kedvelték, még többen imádták, s persze voltak, akik megvetették, de senki sem maradt közömbös vele szemben. Mindenki hitt benne, hitték, hogy csodákat képes véghezvinni, hogy több egyszerű akárkinél, hogy varázserő rejtőzik lábaiban. Különféle okai voltak, hogy miért rajongtak érte. A foci fanatikus kedvelői a labdarúgás messiásának tekintették, egy új korszak megteremtőjének, a kihalóban lévő – vagy csak most születő? – látványfutball vezéralakjának. Sokan próbálták utánozni mozdulatait, cseleit, bámulatos rúgásait, amelyeket senki sem tudott olyan pontosan helyezni, mint ő. Nemzetközi szinten is új dolgokat honosított meg – ruganyos mozgásával az új „gumifocista” típusát alkotta meg, amivel futballtörténeti újdonság keletkezett. Aki nem sportképességei miatt bálványozta – s ez a tábor elsősorban a gyengébb nem tagjaiból állt –, az mint közéleti személyiséget, egy új „csillagot” tisztelt benne, a tinilányok álmodozásainak tárgya lett, újságírók firtatták nemi életét és étkezési szokásait, tévéműsorokba hívták vendégnek, ahol aztán újra meg újra elmesélhette ugyanazokat a mulatságos történeteket. S habár a pályán faragatlan, sőt agresszív megnyilvánulásairól volt híres, az emberek előtt megjelenve egyre csiszoltabb, kifinomultabb modorra tett szert. Ezért a másik tábor, a Hofmannat minden értelemben elítélő emberek lényegesen kisebb csoportja gyakran róttá fel a focistának, hogy képmutató, kétszínű, álszent, hamis, imádóit pedig „szűkagyú csőcseléknek” szokták nevezni. Hofmann örült neki, hogy létezik ez a bizonyos „ellenrajongói” tábor is, így az övéi legalább újra meg újra kiállhattak érte, így folyton érezhette, hogy mennyien vannak mellette. Hofmann szerette és élvezte a „valaki” szerepét.

Természetesen Hurkos bíró is jól ismerte őt. Hogyne ismerte volna – folyton megjelent a tévében és az újságokban, mindenki tudott ró-

la legalább egy rendkívüli történetet. Hurkos tizenöt éves fia szobájának falát is az ő posztere díszítette, még felesége is valamiféle áhítattal szokott róla beszélni. Pedig – állapította meg ezekben a másodpercekben a bíró –, így, élőben teljesen átlagos ürge. Semmi olyan varázslatos tulajdonsága nem látszik, mint abban a csokireklámban, amelyben egyes-egyedül játszik két csapat ellen a pályán, és sorra rúgja a gólokat hol az egyik, hol a másik kapuba. Mint a legendák általában, a Hofmann-mítosz is elsősorban a nép ajkán született – vonta le a következtetést Hurkos. Persze ő is látta már játszani, s más volt, mint a társai, de éppen emiatt, egyedülállósága miatt nem tudta jól kamatoztatni képességeit. A csapatjátékban egy magányos szuperhős csak egy szerencsétlen és haszontalan, gyenge játékos lehet. Hurkos nem értette, hogy lehet, hogy az elemzők mindig a többi tíz játékos teljesítményében látják a kudarc okát. Azt akarják, hogy ők fejlődjenek fel a különkhöz, az önző, a sikeren nem osztozkodó, a csapatszellemet lábbal tipró magányos farkashoz. S a csapat azért is nem lehetett a legjobb, mert az „átlag” nem vált összeegyeztethetővé az „átlagon felülivel”.

Hurkos most nem örült neki, hogy Hofmann feljött, nemcsak azért, mert nagy „bíróverő” hírében állt, hanem a játékvezető jól tudta azt is, hogy megbontja a rendet. Ő pedig nemhogy szerette a rendet, hanem el sem tudta képzelni a világot rend nélkül. Nem tűrte el, ha nyomdahibát talált az újságban (azonnal betelefonált), ha pecsétes volt az asztalterítő az étteremben (otthagya csapot-papot odébbállt), ha valaki „lássá”-t mondott „látja” helyett, a késést pedig mindennél jobban megvetette. A kifogástalan rend megkövetelése néha szorongóvá, sőt depresszióssá tette, ilyenkor pihenésre volt szüksége, elment úszni egyet a közeli uszodába, leugrott horgászni az édesapjához a szülőfalujába vagy egyszerűen csak sokat, nagyon sokat aludt. Ezek közül valamelyik mindig segített, kiegészítve a felesége kényeztetésével. Felesége jó alakú, csinos asszony volt, s habár gyakran nehezen viselte férje szórszálhasogató igényességét, mégis megtalálta a rosszban a jót: nem egy hanyag, iszákos, rendetlen férfit választott magának, hanem egy gondos, pedáns, rendes fickót, aki annak idején egyetlen randiról sem késett el és soha nem felejtett el egyetlen évfordulót sem.

Miközben Hofmann először labdához jutott, apró cseppekben esni kezdett. Úgy tűnt, a parányi cseppeket a gigászi felhők csak afféle bemelegítőnek, ijesztgetésnek szánják, valamiféle előőrsnek a várható teljes arcvonalon meginduló támadáshoz.

– Még mindig nem esett egyetlen gól sem – közölte a közvetítő a mindenki által ismert tényt. – A játékosok semmiféle keményebb támadást nem engednek meg az ellenfélnek, egyik térfélen sem. Pedig Pataky, a vendégcsapat edzője nem ezt várta, a mérkőzés előtti nyilatkozatából ítélve. „Az ellenfél menekülni fog a pályáról” – mondta. Amit pedig látunk, az állóháború. Meg is látszik a csüggedés Pataky arcán.

Pataky rém szélsőséges ember volt. Úgy esett át jókedvből mélabúba vagy éppen vadállati dühbe, ahogy a kaméleon váltogatja bőre színét a környezet kínálta háttér alapján. Egy tizedmásodperc alatt vált kezesbárányból vérengző oroszlánná, sápadt, bágyadt, beteg, vén komondorból tüzes, szenvedélyes, lobogó szemű, villámgyors vérebé. Eme furcsa tulajdonsága kiismerhetetlen, kiszámíthatatlan, átláthatatlan, tudathasadásos embert csinált belőle. Az egyik percben még kedves, meleg szavakkal babusgatta, kényeztette játékosait, a következőben már szikrákat szóró szemekkel hordta le őket, kimerítve a káromkodások gazdag tárházát. Senki sem tartotta beszámíthatónak. Ellenben profi edzőnek mindenki.

Minden percben folyamatosan dörmögött az orra alatt, csak néha hagyta el kiáltás a száját, amit más is hallott (de abba beleremegett az égbolt is). Általában csak a segédedző hallotta megjegyzéseit, de ő is csak néhányat csípett el.

– Lajhár... – morgott most is Pataky. – Átkozott patkány... Úgy nézi az egészet, mintha semmi köze nem lenne hozzá. Átkozott, rozsdás mozgássérült. Mankókkal vagy tolószékekben kéne játszania. Mint egy százéves hadirokkant, egy fogyatékos nyomorék, egy... MOZOGJ MÁR, HOFMANN!!! Meghalsz bele, ha szaladgálsz egy kicsit? Vigyázz, nehogy egy méternél közelebb kerülj a labdához! Harap az a tök? Hát focista ez vagy majom?! SZEDD MÁR ÖSSZE MAGAD!!!

– Rémes ez az eső – jegyezte meg a segédedző, akit mindenki Mukinak hívott, s aki általában teljesen lényegtelen dolgokat szokott hasonló módon megjegyezni.

Pataky szerette ezeket az erőteljes kora nyári zivatarokat, ilyenkor mintha megnövekedett volna férfiassága, mintha erőt gyűjtött volna az ég és föld között feszülő, sivító feszültségből, mintha átvett volna valamit a szilaj haragból, amely a gőgös felhőkből áradt. Irigyelte őket. Ő is szeretett volna ilyen hatalommal bírni, fentről uralni a világot, s ha kedve tartja, lecsapni, ahogy a felhők teszik. Őket semmi sem győzte le. Újra meg újra megjelentek.

– Hofmann-nak kell néhány perc – mondta Muki, a jelentéktelen segédedző. – Aztán beindul és berúgja.

Pataky nem hallotta a kis ember egy szavát sem. – Vigyázz a középőre! – Mondta csak úgy magának, de Hofmann maga is rájött, hogy mire kell ügyelnie. Tudta, mi a dolga. Csak egy kis bátorításra volt szüksége a kispad felől. – MOST MÁR INDULJ! – Patakynak széles mosoly ült ki az arcára, boldog, hálás mosoly, mikor Hofmann végre megkaparintotta a labdát, s megindult a támadás. A támadás. Ennek már ANNAK a támadásnak kell lennie – gondolta Pataky, s most még csak nem is morgott magának. Már többen voltak elől, ott akadékoskodott a kicsi, furcsa, gombolyag formájú bíró is, de minden szabályszerűen folyt, mindenki csodálhatta a „csodacsatár” színvonalas, egyedi, sajátos és lenyűgöző játékát. Főleg a cselei voltak fergetegesek. Három emberrel babrált ki, majd passzolgatásba kezdett két társával. Az a kettő azonban csak mellékszereplőként tűnt fel. Hofmann tündökölt. Újabb cselek, szinte összezavarta az ellenfél játékosainak gondolatait is, parádés labdavezetés, kíméletlenül pontos passzok. A nézőtér őrzöngött. Már ott jártak a kapu előtt. A védelem omladozott. Egyre többen támadtak. A nézők magukból kikelve üvöltöztek. Pataky arca kivirágzott. Hurkos minden mozzanatot figyelt.

Leadták Hofmann-nak. Csel, a terep kitisztult.

Örület, gólhelyzet.

Lövés.

A rajongótábor sírásban és káromkodásban tört ki, mikor felfogták, amit látnak. Az otthoniak örültek. A fociisten hibázott. Hofmann, a bajnok, a mintajátékos, a magyar Pelé, vagy ha úgy tetszik, az új Puskás Öcsi, a legújabb nagy csillag, Hofmann, a rettenthetetlen, a megtántoríthatatlan, a kijátszhatatlan, a halálpontos lövész, Hofmann, a bálvány, a minden és még annál is több – Hofmann mellétrafált. Kihagyta a ziccert.

Pataky leizzadt és leroskadt. Összeomlott. Egy satnya könnycsepp is kibuggyant szeméből, s kis erecskét létrehozva gördült le egészen a szájáig. Sós íze volt. Mégis inkább keserűnek érezte. Pataky most leggyermekibb formájába ment át, szemei tágra nyíltak, szája tátva maradt. Egy ötéves árva kislány arcát öltötte magára. Majdnem zokogott. A könnycseppet azonban senki sem vehette észre, mert eső áztatta az arcát. Most visszaült helyére, mindenből kiábrándultan.

Muki vette át az irányítást, adott néhány tanácsot a fiúknak.

Hofmann feldühödött. Felforrt benne a vér, megvadult, mint egy bika, fejébe áramlott a vér, szemei bevörösödtek, ahogy egész arca is, a vér és az izzó düh kiszorította a gondolatokat fejéből, csak ösztönösen tett mindent ezután. A felhők. Az eső. Megölt volna minden apró, pimasz, idétlen, átkozott esőcseppet, szétkergette volna az úrias, pökhendi, méltóságos felhőket. Szétdurranás fenyegette. Úgy érezte, szívéet kivették a mellkasából és a pokol legforróbb tüzébe hajították. Eltompult. Már nem látott semmit, csak azt a gömbölyű csodát, amely maga az élet, maga a világmindenség. Gömbölyű, akár ez az elátkozott földgolyó, csakhogy itt minden a labda körül forgott. A Nap! Maga a Nap! Az élet forrása, a szent világosság, a legfőbb központ, ahonnan az éltető sugarak úgy áramlanak felénk, mint a láthatatlan, megfoghatatlan valóság. Hofmann számára most minden a labdában összpontosult.

– Elképesztő játék – tért magához lassan a közvetítő, aki csaknem megfulladt, mikor Hofmann néhány centiméterrel a jobb oldali kapufa mellé lőtte a labdát. Mellé! Nem akarta elhinni, hogy egy ilyen helyzetet... Ördög és pokol – ezt ismételte magában, ez nem történhet meg, ez megcáfolja minden ép elmének minden ésszerű feltevését. Mégis elfogulatlanak, ha nem is szenvtelenek kellett maradnia, s így igyekezett mihamarabb feleszmélni kábultságából. – Most aztán bebizonyosodott, hogy a fociban tényleg bármi megeshet. Leírhatatlan ez a dráma, ami a vendégcsapat részéről érzékelhető. Mindenkit lesújtott ez az esemény. Hihetetlen. Kétségbeesett arcok a pályán, a kispadon és a lelátókon. Még a felhők is rínak. – Ez a gondolat tetszett neki. – Igen, úgy tűnik, a felhők is siratják ezt a helyzetet. Most folytatni megpróbáltatás lesz. Fel kell támadniuk a vendégeknek. Másodpercek alatt megjárták a mennyet és a poklot is. Milyen erők dolgozhatnak most ezekben az emberekben? Vajon miféle gondolatok munkálkodnak bennük, kavarnak a fejükben? De folytatni kell. Ha megrázó is, ami történt, föl kell kelni, föl kell kelniük halottaikból, mert az itthoniak nem fognak habozni kihasználni a megrendültség előidézte tunyaságukat. Máris náluk a labda, s támadnak. – A közvetítő úgy érezte, mintha neki lenne a legnehezebb feldolgoznia, ami történt, s csak úgy folytatni a meccset, mikor egy világrendítő esemény zajlott le éppen az elmúlt percben. Egy katasztrófa. A közvetítő úgy érezte, maga és még jó néhány más ember lelke meghalt az imént. Minden beborult, mint az ég, megsűrűlt, elhomályosult. Hatalmas erőfeszítésre volt szükség, hogy folytassa. Le kellett

gyűrűkőznie a szívszaggató fájdalmat. – Kocúr leadja Ürgének – mondta. Úgy tűnt, sikerül.

Hofmann előtt lepergett az egész élete. Lassan visszazivárogtak agyába csupasz, értelmetlen gondolatai, teljesen rendszertelenül, idegesítő összevisszaságban, erőszakosan, szinte fájdalmasan, mintha mindegyikük kíméletlenül alagutat fúrt volna szürkeállományába. Csak úgy jöttek, pedig nem akarta. Egy régi élmény homályos képei ugrottak be. Egy régi kellemetlen, bántó, kegyetlen élmény iszonyú, ijesztő képei. A komor téli utca, a város lelepusztultabb, legelhagyottabb részén. Szinte most is átjárta az a csontig hatoló, delejes hideg. Félt. Nem is félt, rettegett. Őt körül már sötétedett, s az a baljós kinézetű alak úgy jelent meg, mintha a fal mellett heverő szemétből állt volna össze hirtelen... Hofmann, aki akkor tizenkét éves volt, nem is nagyon vizsgálta meg a lényt, csak odament, s eszelősen bele-rúgott néhányszor. Rugdalta a rongyokba bugyolált sötét, ismeretlen testet, hogy míg az kínlódik, ő elszellessen. Most is érezte még a bűzt... Azt az átható rothadásszagot, amibe pálinka hányingert kel-tő, gyomorfelforgató aromája vegyült. Rúgta és rúgta. Ellenség volt, veszélyforrás, s ő, Hofmann utálta a veszélyt. Az kényelmetlen. De egyszerűen csak kinyúlt egy meztelen, csontos kéz a rongyomolyagból, megragadta a fiú lábát, s az nem tudott védekezni. Csak irtózatot fájdalmat érzett, amint a hiányos fogsor belemélyedt húsába... Azt sem tudta, hogy menekült el. Máig nem tudta. De a harapás helye megmaradt, s a fájdalmat még most is érezte. Megborzongott, ha rágon-dolt, milyen kiszolgáltatott volt akkor.

De most talán még védtelenebb. S most nemcsak róla van szó, hanem a szurkolók ezreiről is, akik vele éreznek. Most az ő lábuk is az idegen kéz szorításában van. Kihagyta. Kiszolgáltatottá vált. Tudta, érezte, minden sejtjében benne volt a biztos tudat, hogy az emberek vele vannak. Rúgnia kell. Míg nem késő. Kapálódzni. Rugdalódzni. Eszeveszetten.

Ettől féltem, gondolta Hurkos. Beállt a teljes káosz a stadionban. A nézőközönség gyakorlatilag transzba esett, minden gátlásukat levetkőzték, zabolázatlanul őrzöngtek az emberek. Szinte megmagyarázhatatlan volt, hogy a többszörösen nagyobb létszámú vendégszurkolók még nem rohanták le a hazaiak furcsamód kisebb rajongócsapatát, ahogy az ilyenkor lenni szokott. Talán féltek, hogy elmulasztják imádatuk tárgyának, az ezekben a pillanatokban a saját térfele hátsó részén bámészkodó Hofmann-nak egyetlen mozdulatát is. Mindenesetre a

végletekig feszült állapotok uralkodtak a stadionban, ahogy azt Hurkos megállapíthatta. Az ellenszenves partjelző természetesen folyamatosan akadékoskodott, mindenáron szerepelni akart. Az eső egyre inkább megeredt, ráadásul egy élénksárga villám is átcikázott az energiában dúskáló levegőn. Hurkos egy kicsit megrezzent tőle. Ez is csak fokozta a káoszt, amely lehetetlenné tette, hogy ez a mérkőzés nyugodtan és zökkenőmentesen folyjon le. Semmi sem folyhat le zökkenőmentesen, ezt persze tudta Hurkos, aki nem ijedt meg a problémáktól. Mindent hideg fejjel kell mérlegelni – vallotta. Egyetlenegyszer hozták ki igazán sodrából az életében, mikor egy bumburnyák az ő szeme láttára, a házuk előtt megütötte a lányát. Hurkos az ablakból figyelte a jelenetet, s azonnal kirohant, hogy higgadtan elkergesse a fiatalembert. Mikor azonban szembekerült azzal a trehány, ágrólszakadt alakkal, kikelt magából, s agyba-főbe verte. Lánya nem ismert rá. Ő sem magára. Mégsem bánta meg soha tettét. Az elemi, ösztönös cselekedet volt. Úgy védte „kölykét”, mint egy anyafarkas. Tehát soha nem riadt vissza a komoly fellépéstől, ha arra mindenképp szükség van. Tudott azonban túrni is. Túrte azt a nyavalyás partjelzőt, hasonlóképpen túrte a szintúgy barátságatlan edzőt, azt a bizonyos Patakyt, aki folyamatosan mormogott és ordított a kispadon. Csak az időjárás vette el nagyon a kedvét.

– Nem bírom tovább nézni ezt a rakás szart – suttogott Pataky, Hurkost figyelve. – Mint egy kis szarcsomó. Szét kéne lapítani. Még a képe is undorító. Mintha beteg volna. Egy örült félcédulás. Ki volt az az ökor, aki felengedte a pályára ezen a meccsen, aki egy ilyen vakondtúrásra bízta a játékvezetést?! Mint egy kis rágcsáló. Döngöljétek a földbe az átkozott patkányt! Lapítsátok szét. Olyan, mintha ott sem lenne, ezt a mérkőzést nem is vezeti senki. Mi ez, valami ősfoci? Mi ez az ember, ez a senki, ez a szarrakás, ez a büdös, rohadt szemét...? Hát persze hogy nem megy oda. Üvegszemei vannak. Nem lát semmit a tökfilkó. Egy nagy ökölvívőzet kéne neki, hogy észhez térjen és kinyissa végre a csipás szemeit! Mit csinál? Mi a szart csinál? A rohadt életbe, MI A FRANCOT CSINÁL?!

– De hisz nem történt semmi – értetlenkedett Muki, szinte megijedve a begerjedt edzőtől. Nem tudta, mi a gond, ő nem nagyon vette észre, amit a nagy ember igen, azaz hogy Hurkos bíró felelőtlenül, hanyagul végzi munkáját. Pataky azonban természetesen nem vette a fáradságot, hogy beavassa senkiházi segédjét. Mint általában. Szinte alig állt vele szóba, csak olyan alkalmakkor, mikor Muki felhívta, esetleg mikor meghívta egy italra. De Pataky általában a saját dolgaival

volt elfoglalva, olyannyira, hogy másra nem maradt ideje. Általában még a világot sem vette észre.

– A tutyimutyi semmirekellő. Nem látta, hogy belerúgott?! Hiszen belerúgott! Hogy állíthattak fel egy vakondot a pályára!

A vakond – Hurkos játékvezető – pedig serény hangyaként szorgoskodott a gyepen. Gyakran fűjt, ilyenkor egy kissé elvörösödött. Nem tárgyalt a játékosokkal, csak utasításokat osztogatott. Fürgén mozgott, követte a labdát, ott volt az akcióknál, de figyelme eközben az egész pályára kiterjedt. Még a nézőteret is átpásztázta időnként – félt, hogy kirobbanik a bunyó. Az égre is tekingetett, habár egyébként is jól érezte az alacsony légnyomást, a nehéz felhőket, a lágy esőcseppeket, az egész időjárást. Figyelte a kispadokat. Kiszúrta, hogy Pataky figyel, morogva. Ez rossz érzéssel töltötte el, megijedt, hogy hibát vétett. Persze a bírókat könnyű vádolni, ha a meccs nem úgy zajlik, ahogy eltervezik. Hurkos ezt tudta, sokszor tapasztalta is, de nem bírta megszokni. Úgy óvta becsületét, mint egy drága porcelánvázát. Nem tudta volna elviselni, ha csorba esik rajta.

Hofmann számára csak a siker jelentett valamit. Egész életében erre épített. Most úgy érezte, elvesztette az irányítást. Nem volt ura a helyzetnek, s hiába üvöltöttek rajongói szinte elkábulva a nevét minden irányból, most nem tudott azonnal felépülni a kudarc utáni megsemmisülésféleből. A kínos érzések, amelyek magukkal ragadták, nem távoztak. Ezért megijedt és visszahúzódott. Hátral maradt, és óvatosan passzolgatott. Nem megfontoltan, inkább kábán, ötletlenül. Tudta, hogy ez nem mehet így soká, fel kell támadnia, mert máskülönben belémarnak. Jól ismerte a kegyetlen világot. A gyorsaság és eredményesség szüli majd a sikert. Hofmann számára ezek általában ösztönösen működtek, de most szinte kényszerítenie kellett magát arra is, hogy a lábát felemelje. Mintha megszakadt volna a kapcsolat az agya és végrehajtó szervei közt. De a szakadék áthidalható volt. Csak időre volt szükség. Idővel az ösztönök, az életösztönök győzedelmeskedtek, felülkerekedett a buzgóság, a siker iránti vágy, Hofmann pedig elindult. Megkapta a labdát, s elindult. Most már nem kellett külön átgondolnia minden egyes mozdulatát, most már teste tette a dolgát, futott a betáplált program, s futott vele az ember. Hofmann, mint egy robot, mozgásba lendült. Nem kapkodta el, leadta a labdát, majd újból visszakarta, helyezkedett, cselezgetett, passzolgatott. Visszatért bele az élet.

– Ez az, menj, kérlek, egyetlenem, TÁMADJ, HOFMANN – nyüszítette Pataky.

– Hofmann újra a középpontba került. Igen, azt hiszem, a mezőny legkimagaslóbb játékosának újabb megmozdulását láthatjuk – jelentette a közvetítő.

Közeledett az első félidő vége, de most senki sem figyelt az órára. Megint megkezdődött a varázsló villogása. Fantasztikus mutatványait nagy odaadással követte a bömbölő szurkolótábor. Ordítottak, ugattak, nyüsztettek, üvöltöttek, vinnyogtak, süvöltöttek, nyerítettek, nyivákoltak, szűköltek, durrogtak, pufogtak, búgtak, harsogtak, makogtak, károgtak, bégettek, cincogtak:

– HOFMANN! HOFMANN! HOFMANN!

A földre szállt csillagot, a fénylő üstököst bátorították, sőt szinte már perverz módon örjítették az állatsereglet rikoltásai. Elméje most már eléggé kitisztult, csak a támadás éltette, a győzelem utáni vágy, a mindenre képessé tevő akarat. Már újra képes volt a nyakatekert, utánozzhatatlan csodacseleire, úgy hatolt át az ellenséges védelmen, mint egy kis porszem a szitán, s egyes-egyedül manőverezett az ellenfél tizenhatosán belül, hogy az otthoniak edzője már vagy százszor leizzadt, kikiabálta a tüdejét, s most csapzott külsővel, szinte már természetellenesen tágra nyílt szemekkel, hófehérre sápadtan nézte, mi bontakozik ki. Hofmann pedig csak gyötörte az idegeket. Újra meg újra megetette a legjobb védőket, nem passzolt, pedig már majdnem az egész ellenfélcsapat lerohanta. Úgy küzdött, mint egy oroszlán, vilámgyorsan, vadul mozgott, elszántan nyomult előbbre és előbbre. Szinte égett alatta az eső áztatta gyept. Izzott körülötte a levegő. Ahogy izzott az egész stadionban. Nagyobb feszültség sugárzott az emberekből, mint az égből, sűrűvé vált tőle a levegő. Hofmann játszott a labdával, rohant egy kicsit, átemelte az egyik védő fölött, majd újra megindult, szélesebben, akár egy megbokrosodott telivér, úgy cikázott a pályán, mint valami remegő fény. Futott, futott, mígnem egy falként elé tornyosuló óriás jelent meg, s a dinamikus előretörő, energiával teli Hofmann megzavarodott. Nem tudott megállni, nem tudott ellépni, nem tudott cselezni, nem tudott rúgni, csak ment, ment, és csak a fizika kegyetlensége szabott határt akaratának. Fennakadt a nagydarab játékoson, belerohant, szerencsétlenül. Recscsent, bukott, ordított, csúszott, feküdt. Mindezt egy tizedmásodperc alatt.

A nézőtér pokoli morajjal hördült föl. Itt a végső katasztrófa! Az emberek habzottak. A hangzavar lehetlenné tette a tájékozódást. Egyetlen dolog maradt a világon. A földön fekvő Hofmann.

Hurkos rohant, de ő is majdnem elesett. Egyre jobban esett, egyre jobban csúszott a fű. A káosz megzavarta, elkábította, sértette füleit, sértette elméjét, nehezítette gondolkodását, szinte még mozgását is gátolta. Minden szó egy kis nehezként esett rá, s így legyöngyülve csaknem összeesett már a kicsike esőcseppek súlya alatt is. Még soha nem érzett ilyen misztikus örületet.

Viszont józan ítélőképességét nem veszítette el. Jól látta, mi történt. Fújt, s ítélte... volna. Csakhogy rájött, meg kell várnia, míg némileg rendeződik a helyzet.

Az otthoni csapat természetes védője ápolásra szorult. Hofmann kegyetlenül elsodorta, még arcul is ütötte. Habár ő – Hofmann – is a földhöz vágódott, Hurkos tudta, hogy ő volt a hibás. Felöklelte az ellenfél játékosát. A szerencsétlen gyötrelmes arccal fetrengett a földön, nem bírta mozdulni, szájából ömlött a vér, összehúzta magát, s nyöszörgött, bár ezt nem lehetett hallani a nézők morajlásától. Hofmann nem sérült meg komolyabban, csak játszott a haldoklót.

Hamarosan fel is tápázkodott, s ekkor, mintha Isten szózatát kívánnák hallani, szinte elnémultak az emberek a stadionban. Várták, milyen szó hagyja el a hős száját. Várták a szent igét.

Az elsodort védőt leszállították a pályáról. Szinte az összes játékos a higgadt, békésen szemlélődő Hurkos és a vad, hevesen ziháló Hofmann köré sereglett. Ők is várták, mit fog mondani Ő, akit mindenkinél többre tartottak.

Ő pedig először Hurkos szemébe nézett, majd csak úgy a semmi-be kiáltott:

– Tizenegyest!!!

– TIZENEGYEST! – zengte vissza a nézőtér, mint egy fölerősített visszhang.

– TIIIZEEENEGGYEST! ! ! – hallotta Hurkos minden irányból, a játékosoktól, a nézőktől, a kispadokról, úgy tűnt, még a sötét felhőkből is.

Az egész világ felháborodott, felbuzdult, lázadozott – így látta Hurkos. Az emberiség felkelt ez ellen a gaztett, a sportszerűség sötét indíttatású, durva földbe tiprása ellen. Az igazukat féltették, az elveik alapjaként tekintettek a büntető érvényességére. Minden ezen múlt. Hofmann, a bálvány áldozat lett, s az emberek nem viselhették el, hogy ne álljanak bosszút e megaláztatásért. A mártír most az ő támogatásukra szorult, hogy feltámadhasson halottaiból. Ezért a játékvezetőt megkövezték kiáltásaikkal, a játékvezetőt, aki nem tudott

dönteni, mikor csak egy lehetőség létezett. A szurkolók egyre türelmetlenebbül követelték, ami kijárt nekik. A trauma, ami érte őket, mihamarabbi orvoslást igényelt. Minden másodperc újabb kínt jelentett. Együtt szenvedtek a felbukott Hofmann-nal, s ezt a gyötrődést keserves sikolyaikkal próbálták elkergetni.

Miért nem ítél? Miért nem mondja már ki? Mire vár? Mit forgat a fejében? Hiszen támadás közben akasztottak el, felbuktattak, ez kétségkívül tizenegyes. Hiszen mindenki látta! Mit akar ez az állat?! – gondolkodott Hofmann, miközben minden tagja zsibbadt, mintha részeg lett volna, feje émelygett, torka kiszáradt, de homloka erőteljesen verejtékezett, szemei izzottak, majd szétfeszítette az energia, de közben majd összeesett a szédüléstől. Hajtotta a láz, s egyre közelebb lépegetett a sápadt, zavart Hurkoshoz, még maga sem tudta, miért, de egyre közelebb és közelebb araszolt. Izmai mind összerándultak, egész teste úgy megkeményedett, mintha kőből lett volna, az injekciós tű is beletört volna. Fújtatott. Újra és újra kiköpött. Élvezte, hogy érzi teste hatalmát. Mint egy dühödt, de óvatos gorilla, lépett Hurkos elé. Arcához hajolt.

– *Kifilézlek* – sutogta fogai közt, majd egyenesen arcul köpte a kis termetű játékvezetőt.

Most már elszabadultak az indulatok. Az emberek verekedni kezdtek fent a lelátókon. Hurkos oda sem nézett. Gyors mozdulattal megtörölte arcát. Újra és újra lepörgött előtte a jelenet. Ez a tuskó – ő volt a hibás. Most már nevezhette így, mert túlmentek a játék határain. Eljutottak egy másik szférába. Hurkos tudta, mennyire rémült a tekintete, s minden erejét összeszedve próbált rendet rakni magában. Sajnos alig maradt ideje, s egy utált, egy iszonyú hang tolokodott a fülébe.

– Hohó, pajtás! Hé! – Ez a partjelző nyivákolása volt. Úgy megnövekedett a felfordulás, hogy ez a pojáca nyugisan odasétált Hurkos mellé. Ő jól szemügyre vette. Teniszeznek meg fociznak, de közben iszik, mint az állat – állapította meg róla a bíró. Már csak ez a „jó-pofa” segítőtárs hiányzott. – Nem szeretnék befolyásolni a döntésedben, de úgy látom, tanácstalan vagy. Valami gond van? Tiszta tizenegyes. Nem vitás.

Hurkost nem zavarta különösebben, hogy kétségtelenül fiatalabb kora ellenére letegezze a fickó, de az, amit mondott, komolyan megdöbbentette.

Én örültem meg? – gondolta.

Hofmann gyilkos szemekkel bámulta, a partjelző kérdőn tekintett rá, Patakya a pálya széléről káromkodott, de hangja beleolvadt a sokezeres közönség hangorkánjába. Talán Hurkos volt az egyetlen ember a pályán, aki látta, mi történt? Vagy téved? Hogy tévedhet? Megzavarta az önkívületbe esett tömeg zavaros bömbölése? Megbomlott az agya? Hiszen azt a szerencsétlen védőt le kellett vinni, mert Hofmann elgázolta és megütötte. Megütötte!

Kifilézi. Kétségkívül. Hurkos szabadrúgást ítél a hazaiaknak, Hofmann pedig kinyírja. Gyilkosan nézett. Már most is megtenné, ha arra ösztönző jelet kapna. Nem ússza meg szárazon, ha becsületesen, szíve szerint dönt. Hurkos reszketni kezdett, s fejét idegesen kapkodta jobbra-balra. A partjelző vigyorgott.

– Hohó, pajtás! – kiáltotta.

Kifilézi.

A nézőtérről érkező hangok egy dühöngő mennydörgésbe forrtak össze. Hurkos úgy érezte, a fejét követelik. Úgy érezte, a saját kivégzésén van. Mikor hozták az ítéletet? Ő maga ítélte el magát? Vagy őt nem kérdezték? Hisz még nem is szólt semmit. Ezek már eleve eldöntötték, hogy vesznie kell? A fekete tömeg, az üres arcok, a hömpölygő áradat, mint egy gnúcsorda, ugató és rőfögő sáskaraj. Kik ők?

Nem is vette észre, melyik pillanatban vették körül. Mindenki ott volt. Az összes ember, akit ismert, körülötte tolongott. Feléje tartottak, hogy felfalják. Őrjöngtek. Folyt a nyáluk. Szemeik feketén csillogtak. Csörtettek előre, akadályt nem ismerve, villámgyorsan, eszeveszetten. Vicsorogtak. Fel akarták őt falni.

Hurkos csak állt. Mikor a csorda elérte, összeesett. Levitték a pályáról.

A sötét felhők egyre csak szórták az egyre nagyobb, nehezebb esőcseppeket. Az egyre nagyobb, természetesebb, súlyosabb esőcseppeket.

(Irodalmi Szemle, 2004/7.)